

USNESENÍ

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Petry Venclové, Ph.D., a soudců JUDr. Aleše Korejtky a Mgr. et Mgr. Jaroslava Vávry ve věci

navrhovatele: **Přípravný výbor pro konání místního referenda**

proti
odpůrci: **obec Běstovice,**
sídlem Běstovice 55, 565 01 Běstovice

o návrhu na vyhlášení místního referenda,

takto:

I. Vyhláší se místní referendum na území obce Běstovice o těchto otázkách:

Otázka 1: *„Jste proti plánované výstavbě s názvem, sídliště Východ v lokalitě běstovického písničku na plochách označených v územním plánu jako Z3, Z13, Z15 a Z16 v rozsahu územní studie prezentované na jednání zastupitelstva konaném dne 19. 8. 2024?“*

Otázka 2: *„Souhlasíte s tím, aby obec Běstovice a všechny její orgány včetně zastupitelstva obce v rámci samostatné působnosti činily veškeré kroky k tomu, aby byly změnou územního plánu obce Běstovice plochy nyní označené jako Z3, Z13, Z15 a Z16 vráceny do původního způsobu využití, tzn., aby tyto plochy byly opětovně vymezeny pro způsob využití jako pole a trvalé travní porosty?“*

II. Místní referendum se bude na území obce Běstovice konat v neděli 11. 5. 2025 od 8.00 hod. do 22.00 hod.

III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Návrh a vyjádření odpůrce k návrhu

1. Navrhovatel se návrhem doručeným soudem dne 22. 2. 2025 domáhá podle § 91a odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), vyhlášení místního referenda na území obce Běstovice.
2. Navrhovatel v návrhu na zahájení řízení uvedl, že dne 13. 1. 2025 doručil obecnímu úřadu odpůrce návrh na konání místního referenda dle zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu

a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o místním referendu“), o těchto otázkách:

Otázka 1: *„Jste proti plánované výstavbě s názvem, sídliště Východ v lokalitě běstovického písničku na plochách označených v územním plánu jako Z3, Z13, Z15 a Z16 v rozsahu územní studie prezentované na jednání zastupitelstva konaném dne 19. 8. 2024?“*

Otázka 2: *„Souhlasíte s tím, aby obec Běstovice a všechny její orgány včetně zastupitelstva obce v rámci samostatné působnosti činily veškeré kroky k tomu, aby byly změnou územního plánu obce Běstovice plochy nyní označené jako Z3, Z13, Z15 a Z16 vráceny do původního způsobu využití, tzn., aby tyto plochy byly opětovně vymezeny pro způsob využití jako pole a trvalé travní porosty?“*

3. Výše uvedený návrh byl obecním úřadem odpůrce v souladu s § 12 zákona o místním referendu ve stanovené lhůtě přezkoumán a ze strany obecního úřadu odpůrce nebyl v návrhu shledán jakýkoli nedostatek (jelikož z odpůrcem předložené dokumentace neplyne, že by byl zmocněnec přípravného výboru vyrozuměn o tom, že návrh přípravného výboru nemá nedostatky, považuje se takový návrh přípravného výboru po uplynutí lhůty 30 dnů od jeho podání za bezvadný, resp. v souladu s § 12 odst. 3 zákona o místním referendu nastoupila nevyvratitelná právní domněnka bezvadnosti návrhu).
4. Zastupitelstvo odpůrce projednalo na svém nejbližším zasedání konaném dne 10. 2. 2025 předložený návrh na vyhlášení místního referenda, přičemž rozhodlo, že místní referendum nevyhlásí (o čemž byl zmocněnec navrhovatele vyrozuměn a zároveň toto usnesení bylo vyvěšeno na úřední desce obecního úřadu). Dle navrhovatele však v tomto případě žádná zákonná překážka vyhlášení místního referenda nebránila, a proto by měl o vyhlášení místního referenda na území obce Běstovice rozhodnout soud.
5. Odpůrce ve vyjádření k návrhu nezpochybňoval, že návrh na vyhlášení místního referenda byl bezvadný, místní referendum však nebylo vyhlášeno proto, že o navržených otázkách nelze místní referendum konat z důvodu uvedeného v § 7 písm. e) zákona o místním referendu (podle něhož místní referendum nelze konat v případech, kdy se o položené otázce rozhoduje ve zvláštním řízení). Pokud jde o první otázku, tak ta se dle odpůrce týká doposud nepořízené územní studie (která je pouhým územně plánovacím podkladem), o jejímž pořízení rozhoduje obecní úřad odpůrce v přenesené, tedy nikoliv v samostatné působnosti, nadto na den 10. 3. 2025 „se plánuje veřejná prezentace výsledného znění územní studie, tedy prezentované znění územní studie ze dne 19. 8. 2024 bude aktualizováno“ a „rozhodování“ o „verzi ze dne 19. 8. 2024 se tak stane bezpředmětným“. Jde-li o druhou otázku, tak ta podle odpůrce „směřuje k tomu, aby odpůrce včetně všech svých orgánů provedl změnu územního plánu odpůrce“. O „takové otázce se rozhoduje ve zvláštním řízení ve smyslu § 7 písm. e) zákona o místním referendu, a proto je konání místního referenda o ní nepřípustné“, navíc „změna územního plánu týkající se ploch, o kterých by mělo být místním referendem navrhovatele rozhodováno, byla přijata v nedávné době (právní moc OOP o změně územního plánu nastala 16. 6. 2023)“, přičemž „příslušné osoby měly v průběhu projednávání výše uvedené změny k dispozici zákonné prostředky, které mohly využít, vyhlášení místního referenda nemůže sloužit k případnému napravení pochybení správních orgánů při přijímání změny územního plánu a vyhlášení místního referenda o otázce č. 2 návrhu by bylo v rozporu s principem právní jistoty“. Na podporu své argumentace odpůrce poukázal na nálezy Ústavního soudu ze dne 13. 3. 2007, sp. zn. I. ÚS 101/05, z něhož dovozuje, že místní referendum je přípustné „toliko v určité fázi

územního plánování“, jakož i na usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 30. 1. 2023, č. j. 50 A 1/2013-115, dle kterého není možné, aby „*občané obce v rámci místního referenda opětovně rozhodovali ve věci již příslušným správním orgánem ve zvláštním řízení rozhodnuté*“. Ze všech výše uvedených důvodů by dle odpůrce měl být návrh zamítnut.

II.

Procesní podmínky

6. Podle § 91a odst. 1 písm. b) s. ř. s. návrhem se u soudu lze za podmínek stanovených zvláštním zákonem domáhat vyhlášení místního referenda.
7. Podle § 57 odst. 1 písm. b) zákona o místním referendu právo domáhat se ochrany u soudu podle zvláštního právního předpisu má přípravný výbor, jestliže zastupitelstvo obce nebo zastupitelstvo statutárního města nerozhodlo o návrhu přípravného výboru podle § 13 odst. 1 písm. a) nebo rozhodlo o tom, že místní referendum nevyhlásí podle § 13 odst. 1 písm. b).
8. Podle § 57 odst. 2 písm. b) zákona o místním referendu návrh je třeba podat nejpozději do 20 dnů od jednání zastupitelstva obce nebo zastupitelstva statutárního města, kde měl být návrh přípravného výboru projednán, nebo od jednání zastupitelstva obce nebo zastupitelstva statutárního města, na kterém toto zastupitelstvo rozhodlo, že místní referendum nevyhlásí.
9. Podle § 57 odst. 3 zákona o místním referendu rozhodnutí soudu o návrhu podle odstavce 1 písm. b) nahrazuje rozhodnutí zastupitelstva obce nebo zastupitelstva statutárního města.
10. Návrh byl podán přípravným výborem pro konání místního referenda dvanáctý den od jednání zastupitelstva odpůrce, na kterém toto zastupitelstvo rozhodlo, že místní referendum nevyhlásí. Soud tedy uzavírá, že návrh byl podán včas, osobou k tomu oprávněnou (přípravným výborem), k soudu věcně i místně příslušnému (není tedy nepřipustný ve smyslu § 92 s. ř. s.) a splňuje formální náležitosti na něj kladené. Soud proto přistoupil k jeho věcnému projednání.

III.

Posouzení návrhu soudem

11. Předně soud zdůrazňuje, že rozhodnout podle § 13 odst. 1 písm. b) zákona o místním referendu o tom, že se místní referendum nevyhlásí, může zastupitelstvo jen v případech, kdy v dané věci ex lege podle § 6 a § 7 zákona o místním referendu vůbec nelze místní referendum konat. Na vyhlášení místního referenda z popudu přípravného výboru tedy za splnění zákonných podmínek vzniká právní nárok, jemuž je poskytována soudní ochrana [§ 9 odst. 2 písm. c), § 57 odst. 1 písm. b) zákona o místním referendu], a to do té míry, že se lze ve správním soudnictví návrhem ze strany přípravného výboru podle § 91a odst. 1 písm. b) s. ř. s. přímo domáhat toho, aby soud k určité otázce místní referendum sám vyhlásil (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 9. 2. 2012, sp. zn. III. ÚS 263/09, sp. zn. III. ÚS 995/09 a sp. zn. III. ÚS 873/09).
12. Dále soud připomíná, že místní referendum je jednou z forem přímé demokracie. Umožňuje tedy občanům vyjádřit se k otázkám rozvoje své obce, a tak uplatnit své ústavně zaručené základní politické právo podílet se přímo na správě veřejných věcí. Hodnocení, zda je konání místního referenda přípustné, by proto nemělo být přísné či formalistické. Jinak řečeno, v

pochybnostech by měly soudy rozhodovat ve prospěch konání místního referenda (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu, dále též „NSS“, ze dne 29. 12. 2012, č. j. Ars 1/2012-26, č. 2718/2012 Sb. NSS, body 12 až 14). Podobně by měly soudy hodnotit i formulace otázek pokládaných v referendech a jejich smysl by měly posuzovat ve všech souvislostech případu (například rozsudky NSS ze dne 17. 3. 2016, č. j. Ars 4/2015-45, č. 3414/2016 Sb. NSS, bod 58, a ze dne 1. 9. 2021, č. j. Ars 6/2020-85, bod 16).

13. Podstata a hlavní účel místního referenda „*spočívá ve formování politické vůle uvnitř společenství, kterou orgány obce mají teprve realizovat navenek*“ (nálezn Ústavního soudu ze dne 9. 2. 2012, sp. zn. III. ÚS 263/09). Výsledek místního referenda proto zavazuje orgány místní samosprávy k požadované činnosti, případně k cíli, kterého se mají snažit dosáhnout. Obdobně NSS již dříve uvedl, že „*smysl existence místního referenda spočívá v možnosti občanů vyjádřit jeho prostřednictvím politicky validně svůj názor*“ (právní věta k rozsudku NSS ze dne 2. 10. 2014, č. j. Ars 3/2014-41). S tím koresponduje skutečnost, že místní referendum může mít povahu ratifikační (či decizní), kdy obec v rámci své samostatné působnosti rozhoduje s konečnou platností, ale i povahu konzultativní, kdy je výsledkem referenda stanovisko, které má obec zastávat u otázek, k nimž se může vyjádřit, nikoliv však o nich sama rozhodnout. I přes původní negativní postoj Ústavního soudu ke konzultativním místním referendům (srov. usnesení ze dne 31. 8. 2006, sp. zn. II. ÚS 706/04) se zmíněný typ referenda nakonec prosadil jak judikatorně (srov. nálezn Ústavního soudu ze dne 13. 3. 2007, sp. zn. I. ÚS 101/05, či usnesení Ústavního soudu ze dne 14. 4. 2010, sp. zn. IV. ÚS 265/10), tak prakticky, neboť od přijetí zákona o místním referendu proběhla celá řada místních referend konzultativního charakteru (srov. rozsudek NSS ze dne 13. 11. 2019, č. j. Ars 1/2019 – 38, bod 25).
14. Výsledek místního referenda samozřejmě nemůže nahradit posouzení určitého záměru podle zvláštních zákonů. Smyslem konání místního referenda však není nahrazení činnosti kompetentních orgánů, nýbrž pouze zjištění politického názoru občanů. Konání místního referenda proto zásadně nemůže bránit ani skutečnost, že určitá věc je či bude předmětem správního řízení či jiných postupů realizovaných v přenesené působnosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2012, č. j. Ars 1/2012-26, ve věci místního referenda vyhlášeného v obci Břežany II o otázkách: 1. Jste pro vybudování výsypek JS a JV u lesíku Bělka? 2. Jste pro povolení těžby u lesíku Bělka?).
15. Pokud jde o prvou otázku („*Jste proti plánované výstavbě s názvem ‚sídlíště Východ‘ v lokalitě běštovického písničku na plochách označených v územním plánu jako Z3, Z13, Z15 a Z16 v rozsahu územní studie prezentované na jednání zastupitelstva konaném dne 19. 8. 2024?*“), tak z této otázky je zcela zřejmé, že je pokládána pouze s cílem zjistit politický názor občanů na určitý stavební záměr na území obce,¹ nikoliv zasahovat do kompetencí zpracovatele územní studie či snad nahrazovat jeho činnost (případný kladný výsledek místního referenda nenabádá obec k porušování obecně závazných právních předpisů, nýbrž pouze zavazuje politickou reprezentaci obce k zastávání a prosazování politického postoje k předmětnému

¹ Z rozhodování v místním referendu nevznikají či nezanikají bezprostředně žádné právní vztahy, podobně jako např. z odevzdání hlasů ve volbách. Jde o způsob, jímž občané mohou usměrňovat v konkrétních otázkách veřejného zájmu politickou reprezentaci obce a vůči této reprezentaci (tzn. zastupitelstvu a dalším orgánům obce) rozhodnutí v místním referendu také výhradně směřuje. I dle Ústavního soudu (srov. nálezn ze dne 9. 2. 2012, sp. zn. III. ÚS 263/09) výsledek referenda spočívající v tom, že občané obce vyjadřují souhlas/nesouhlas s realizací určitého developerského či průmyslového projektu na území obce, je nutno interpretovat tak, že všechny orgány obce jsou zavázány prosazovat názor občanů těmi prostředky, které jim právní řád dává k dispozici.

záměru, přičemž tento postoj má být prosazován prostředky spadajícími do samostatné působnosti obce), odkaz na návrh územní studie slouží pouze k bližší identifikaci stavebního záměru, k ničemu jinému (nadto i v případě, že dojde ke změnám v návrhu územní studie, není pochyb o tom, že občané obce budou vědět, o jakou lokalitu a o jakou plánovanou výstavbu se jedná), a skutečnost, že návrh územní studie může ještě doznat změn, je pro posouzení přípustnosti konání místního referenda z hlediska odpůrcem akcentovaného § 7 písm. e) zákona o místním referendu irelevantní. Současně není pochyb o tom, že záležitosti týkající se rozvoje území obce jsou záležitostmi spadajícími do samostatné působnosti obce (§ 6 zákona o místním referendu) ve smyslu § 35 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o obcích“), stejně jako není pochyb o tom, že „zákazu plánované výstavby“ (v případě kladného výsledku místního referenda) může být dosaženo, byť nikoliv neprodleně, změnou územního plánu² (srov. shodně rozsudek NSS ze dne 31. 10. 2012, č. j. Ars 4/2012-47), k čemuž směřuje otázka č. 2 (přičemž obě otázky je třeba posuzovat ve vzájemných souvislostech, nikoliv izolovaně). Dle ustálené judikatury NSS přitom nemůže být sporu o tom, že záležitosti územního plánování spadají do samostatné působnosti obce (srov. rozsudek NSS ze dne 29. 8. 2012, č. j. Ars 1/2012-26, č. 2718/2012 Sb. NSS, či rozsudek NSS ze dne 18. 6. 2013, č. j. Ars 2/2013-59, bod 32). Dle rozsudku NSS ze dne 31. 10. 2012, č. j. Ars 4/2012-47, „působnost zastupitelstva obce ve věcech územního plánování a stavebního řádu je vymezena v § 6 odst. 5 stavebního zákona. Podle tohoto ustanovení zastupitelstvo obce mj. rozhoduje v samostatné působnosti o pořízení územního plánu a regulačního plánu, schvaluje v samostatné působnosti zadání, případně pokyny pro zpracování návrhu územního plánu, vydává v samostatné působnosti územní plán a vydává regulační plán. Územní plán pořizuje v přenesené působnosti obecní úřad obce s rozšířenou působností, schvaluje ho ovšem v samostatné působnosti zastupitelstvo příslušné obce. Zákazu, případně omezení výstavby větrných elektráren na území obce by tedy mohlo být v zásadě dosaženo, byť nikoliv neprodleně, změnou územního plánu. Zastupitelstvo obce by v takovém případě bylo zavázáno případný návrh územního plánu omezujícího výstavbu větrných elektráren na území obce schválit“. Od výše uvedených názorů se NSS dosud neodchýlil a např. v bodě 31 rozsudku ze dne 1. 9. 2021, č. j. Ars 6/2020-85, uvedl: „*I nadále zákon umožňuje, aby se občané vyjadřovali v referendu ke konkrétním otázkám územního plánování, a nikoli jen obecně k otázkám územního rozvoje, jak to navrhuje město v bodě 49 své kasační stížnosti (k tomu viz třeba již citovaný rozsudek Ars 4/2012, rozsudek ze dne 18. června 2013, č. j. Ars 2/2013-59, nebo rozsudek ze dne 22. března 2021, č. j. Ars 5/2020 - 44). Stejně jako mohou občané vyjádřit politický názor na otázku, o níž se bude rozhodovat ve zvláštním řízení v přenesené působnosti (viz právě zmíněný rozsudek ve věci Ars 1/2012, body 22 a 24, v němž šlo o referendum k vybudování výsypek a povolení těžby kaolínu), mohou jej vyjádřit i na otázku, na niž bude zastupitelstvo hledat odpověď v samostatné působnosti.*“

16. Opak neplyne ani z odpůrcem zmiňovaného nálezu Ústavního soudu ze dne 13. 3. 2007, sp. zn. I. ÚS 101/05, v němž Ústavní soud uvedl, že „*konání místního referenda nemůže bránit skutečnost, že určitá věc je či bude předmětem správního řízení konaného v přenesené působnosti*“

² Odhlédne-li soud od toho, že zastupitelstvo odpůrce bude mít v souladu s § 68 odst. 4 zák. č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“), možnost vyjádřit se taktéž k návrhu územní studie. Podle § 49 odst. 4 stavebního zákona dále platí, že je-li pro obec pořizována úřadem územního plánování územní studie, která je podmínkou pro rozhodování v území podle § 81 odst. 4, může zastupitelstvo určit zastupitele, který při jejím pořizování spolupracuje s pořizovatelem; ustanovení o určeném zastupiteli se použijí přiměřeně.

(srov. rozhodnutí NSS sp.zn. 58 Ca 23/2005, Sb. NSS 2005, 10: 853)“ a že „schvalování územně plánovací dokumentace je v podstatě rozhodováním zastupitelstva obce (§ 84 odst. 2 písmeno b) zákona o obcích) v samostatné působnosti o záležitostech spojených s působností přenesenou. Územně plánovací dokumentace je totiž výsledkem procesu probíhajícího v přenesené působnosti obce a v samostatné působnosti je jen schvalována. Z uvedeného vyplývá, že pokud je územní plán ve stádiu návrhu, nebrání konání místního referenda ani ust. § 7 odst. písm. e) ani jiné ust. zákona o místním referendu.“ Tento nálezh rozhodně nelze interpretovat tak, že o otázkách územního plánování je možno konat místní referendum pouze „pokud je územní plán ve stádiu návrhu“. Tuto interpretaci odmítl v minulosti implicitně NSS ve výše zmíněných rozhodnutích (viz např. citovaný rozsudek NSS ze dne 31. 10. 2012, č. j. Ars 4/2012-47) a explicitně pak soudy krajské (srov. např. usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 22. 6. 2022, č.j. 63 A 4/2022-65, publikované pod č. 4381/2022 Sb. NSS). Ostatně i Ústavní soud akcentuje, že § 7 zákona o místním referendu, jenž taxativně vymezuje podmínky, kdy místní referendum nelze konat, musí být vykládán restriktivním způsobem (viz již zmiňované nálezy ze dne 9. 2. 2012, sp. zn. III. ÚS 263/09, sp. zn. III. ÚS 995/09, sp. zn. III. ÚS 873/09).

17. Přílehlavý není též odkaz odpůrce na usnesení Krajského soudu v Praze ve věci sp. zn. 50 A1/2013. Ve zmíněné věci se totiž krajský soud zabýval velmi neobvyklou situací, kdy byly otázky navržené přípravným výborem pro místní referendum obsahově totožné s námitkami podanými proti návrhu územního plánu (§ 54 odst. 2 stavebního zákona z roku 2006), přičemž o těchto námitkách správní orgán rozhodl krátce před podáním návrhu na konání místního referenda (příslušné zastupitelstvo dne 6. 12. 2012 schválilo vypořádání námitek, návrh na vyhlášení místního referenda byl tomuto zastupitelstvu doručen dne 11. 12. 2012, Krajskému soudu v Praze pak dne 8. 1. 2013). Případ projednáváný Krajským soudem v Praze pod sp. zn. 50 A 1/2013 byl tedy dosti specifický, neboť navrhované referendum mělo za cíl zvrátit rozhodnutí o námitkách (Krajský soud v Praze zdůraznil, že „stěžejním motivem podání návrhu na vyhlášení místního referenda v dané věci“ je nesouhlas navrhovatele s rozhodnutím o podaných námitkách). Nyní posuzovaný případ je však odlišný v tom, že žádné s navrženými otázkami korespondující námitky nebyly v procesu pořizování a schvalování (změn) územního plánu obce Běstovice výslovně vypořádávány (jak plyne z podkladů předložených odpůrcem a jak potvrdil sám odpůrce), návrh nepředstavuje bezprostřední reakci na odpovídající závěry odpůrce, resp. jeho cílem není zvrátit rozhodnutí o podaných námitkách. Již vůbec pak nic nenásvědčuje tomu, že by prostřednictvím místního referenda měla být „napravována pochybení správních orgánů při přijímání změny územního plánu“, jak tvrdí odpůrce (zvláště když odpůrce žádné „pochybení správních orgánů“, které by mělo být prostřednictvím místního referenda „napraveno“, neidentifikoval). Stejně tak nemůže obstát námitka odpůrce, že „vyhlášení místního referenda o otázce č. 2 návrhu by bylo v rozporu s principem právní jistoty“. Z žádné zákonné normy či normy práva ústavního nelze dovodit existenci subjektivního práva vlastníka nemovitosti, aby v rámci územně plánovací dokumentace byla tato nemovitost zahrnuta do určitého konkrétního způsobu využití (srov. např. rozsudky NSS ze dne 29. 4. 2008, č. j. 4 Ao 2/2008-42, ze dne 11. 9. 2008, č. j. 8 Ao 2/2008-151, ze dne 26. 5. 2010, č. j. 8 Ao 1/2007-94, či ze dne 19. 12. 2012, č. j. 6 Aos 2/2012-27). Na konkrétní podobu územního plánu či zařazení pozemku do určitého způsobu využití není právní nárok (k tomu srov. např. rozsudky NSS ze dne 12. 9. 2018, č. j. 7 As 336/2017-50, bod 26, a ze dne 21. 1. 2022, č. j. 5 As 394/2020-51, bod 29). Nikdo též nemůže očekávat, že způsob využití území jednou stanovený územním plánem vydrží na věčné časy (srov. shodně rozsudek NSS ze dne 18. 9. 2018, č. j.

6 As 211/2018–35, bod 33). Jak zdůraznil Ústavní soud v odůvodnění usnesení ze dne 10. 4. 2018, sp. zn. IV ÚS 3548/17, „na určitou podobu územního plánu či zařazení pozemku do určitého způsobu využití není právní nárok, stejně jako se nelze dovolávat ochrany dobré víry či legitimního očekávání ve vztahu k určité podobě územního plánu, neboť ten se s ohledem na potřebu úpravy poměrů v území neustále vyvíjí“. Ústavní soud dále připomněl, že změna či zrušení územního plánu „neznačená pro dotčené osoby, že by nemohly o změnu nebo úpravu územního plánu podle jejich představ usilovat znovu. Nicméně nelze se domáhat náhrady ušlého zisku v důsledku nedokončení obchodu pouze s odkazem na dobrou víru v aktuální podobu územního plánu, neboť, jak bylo uvedeno výše, na určitou podobu územního plánu není právní nárok“.

18. Z rozsudku NSS ze dne 31. 10. 2012, č. j. Ars 4/2012-47, plyne, že při posuzování souladu položené otázky s § 6 zákona o místním referendu je třeba odpovědět na otázku, zda obec disponuje nástroji v rámci výkonu své samostatné působnosti, jimiž by mohla naplnit závazek plynoucí z rozhodnutí v místním referendu. V nyní posuzované věci je zřejmé, že odpůrce takovými nástroji disponuje (srov. zejména § 109 až § 111 stavebního zákona ve spojení s § 93 až 104, § 105 odst. 3 a § 108 stavebního zákona). Pokud se mu nepodaří dosáhnout toho, aby návrh změny územního plánu předložený zastupitelstvu odpovídal rozhodnutí přijatému v místním referendu (ať již formalizovanými úkony předpokládanými stavebním zákonem, nebo neformálními kroky vůči pořizovateli územního plánu a jeho projektantovi), může toto rozhodnutí naplnit postupem dle § 104 odst. 2 ve spojení s 111 odst. 5 stavebního zákona. Rozhodnutí o návrhu změny územního plánu předloženém pořizovatelem je přitom rozhodnutím zastupitelstva v samostatné působnosti (srov. např. usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 12. 11. 2020, č. j. 55 A 116/2020–84, jehož závěry aproboval NSS již zmiňovaným rozsudkem ze dne 1. 9. 2021, č. j. Ars 6/2020–85).
19. Ze všech výše uvedených důvodů nelze než uzavřít, že tvrzení odpůrce o rozporu návrhu na vyhlášení místního referenda s § 6 a § 7 písm. e) zákona o místním referendu neobstojí.

IV.

Závěr a náklady řízení

20. Jelikož byl podán bezvadný návrh na konání místního referenda (což ostatně nebylo mezi účastníky sporné), otázky (formulované v souladu s § 8 odst. 3 zákona o místním referendu) se týkají záležitostí, které patří do samostatné působnosti obce (§ 6 zákona o místním referendu) a nejsou vyloučeny z rozhodnutí v referendu podle § 7 zákona o místním referendu, vyhlásil soud (výrok I) referendum namísto zastupitelstva odpůrce [§ 91a odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Rozhodl přitom bez jednání, jak to umožňuje zákon (§ 91a odst. 3 s. ř. s.). Rozhodnutí soudu o tomto návrhu nahrazuje rozhodnutí zastupitelstva obce (§ 57 odst. 3 zákona o místním referendu). Navrhovatel v návrhu na konání místního referenda požadoval, aby se místní referendum konalo „v neděli od 8.00 hod. do 22.00 hod.“, konkrétní datum neuvedl. Nejzazší termín pro konání místního referenda stanoví § 15 zákona o místním referendu, dle kterého se místní referendum koná nejpozději do 90 dnů po dni jeho vyhlášení, není-li v návrhu přípravného výboru uvedena doba pozdější. Odpůrce ve vyjádření k návrhu na vyhlášení místního referenda (na základě výzvy soudu) uvedl, že pro případ, že by návrhu navrhovatele soud vyhověl, preferuje původně stanovené datum konání místního referenda, tedy dne 11. 5. 2025 od 8. 00 do 22. 00 hodin. Proti tomuto datu

navrhovatel nic nenamítal, a proto soud rozhodl (výrok II), že místní referendum se bude na území obce Běstovice konat v neděli 11. 5. 2025 od 8.00 hod. do 22.00 hod.

21. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud (výrok III) v souladu s § 93 odst. 4 s. ř. s., dle kterého žádný z účastníků řízení ve věcech volebních a ve věcech místního a krajského referenda nemá na náhradu nákladů řízení právo.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Pardubicích dne 12. března 2025

JUDr. Petra Venclová, Ph.D., v. r.
předsedkyně senátu